

برکت انسان را در مسیر تقوا و کمال پیش می‌برد/ تمایز برکت از ثروت

اگر فرد یا ملتی استغفار و توبه کنند، از برکات آسمان و زمین بهره‌مند می‌شوند؛ برکت مساوی با ثروت نیست و هر ثروتی برکت نیست؛ برکت به معنای خیر کثیر است و خیر آن چیزی است که انسان را در مسیر تقوا و کمال به پیش می‌برد و به خدا نزدیک می‌کند، زیرا هدف خلقت همین است.

اگر فرد یا ملتی استغفار و توبه کنند، از برکات آسمان و زمین بهره‌مند می‌شوند؛ برکت مساوی با ثروت نیست و هر ثروتی برکت نیست؛ برکت به معنای خیر کثیر است و خیر آن چیزی است که انسان را در مسیر تقوا و کمال به پیش می‌برد و به خدا نزدیک می‌کند، زیرا هدف خلقت همین است.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، حجت‌الاسلام و المسلمین سیدحسین میرمعزی، عضو شورای عالی الگوی اسلامی - ایرانی پیشرفت و عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی، در هفتمین نشست از سلسله جلسات نظریه‌پردازی در حوزه اقتصاد اسلامی با عنوان «#171؛ سنت‌های الهی حاکم بر جوامع انسانی» که در سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور برگزار شد، به ایراد سخنانی در این خصوص پرداخت. بخش پیشین این نشست را در اینجا بخوانید!

وی با اشاره به سنت تقوا به عنوان یکی از سنت‌های الهی، اظهار کرد: تقوا سبب نزول برکات الهی در زندگی فردی و اجتماعی است. آیه صریحی که در این خصوص وجود دارد این است: «#171؛ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ»؛ و اگر مردم شهرها ایمان آورده و به تقوا گراییده بودند قطعا برکاتی از آسمان و زمین برایشان می‌گشودیم ولی تکذیب کردند پس به [کیفر] دستاوردها [گریبان] آنان را گرفتیم» (اعراف/۹۶).

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی ادامه داد: بر اساس این آیه شریفه اولاً ایمان به خدا و عدم تکذیب او و ثانیاً در پیش گرفتن تقوا موجب نزول برکات آسمان و زمین می‌شود. روایت وارد شده است که اگر امام زمان(ع) ان شاء الله ظهور کنند، زمین ذخایر خود را بروز می‌دهد. چون وقتی امام(ع) ظهور کنند، درجه ایمان و تقوای جوامع ارتقاء پیدا می‌کند و به تبع آن برکات زیاد می‌شود.

وی با اشاره به اهمیت استغفار خاطرنشان کرد: در آیه شریفه «#171؛ وَيَا قَوْمِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلَ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مِدْرَارًا وَيَزِدْكُمْ قُوَّةً إِلَىٰ قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ»؛ و ای قوم من از پروردگارتان آمرزش بخواهید سپس به درگاه او توبه کنید [تا] از آسمان بر شما بارش فراوان فرستد و نیرویی بر نیروی شما بیفزاید و تبهکارانه روی بر مگردانید» (هود/۵۲) نیز به وضوح از برکت به عنوان نتیجه استغفار یاد شده است.

میرمعزی ادامه داد: این سنت، سنتی فردی و اجتماعی است و بر اساس آن، اگر فرد یا ملتی استغفار و توبه کنند، از برکات آسمان و زمین بهره‌مند می‌شوند. در این‌جا ممکن است به ذهن کسی خطور کند که اگر برکات آسمان و زمین نتیجه تقواست و این سنتی همیشگی است و هرگز تغییری نمی‌کند، این پرسش پیش می‌آید که چگونه جوامع غربی که ایمان و تقوی ندارند، چنین پیشرفت‌های مادی داشته‌اند.

وی افزود: پاسخ این پرسش آن است که خداوند نفرمود که اگر ایمان بیاورید و تقوا پیشه کنید، شما را ثروتمند می‌کنم، بلکه در مقابل ایمان و تقوای شما، برکت به شما عطا می‌کنم. برکت مساوی با ثروت نیست و هر ثروتی برکت نیست. برکت به معنای خیر کثیر است و خیر آن چیزی است که انسان را در مسیر تقوا و کمال پیش می‌برد و به خدا نزدیک می‌کند، زیرا هدف خلقت همین است.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی خاطرنشان کرد: بر این اساس، برکت به این معناست که خدا زمینه‌های لازم برای حرکت به سمت خودش را فراهم می‌کند که یکی از این زمینه‌ها ثروت است، با این قید که در آن برکتی نهفته است. ثروت دو نوع است؛ ثروتی که انسان را از یاد خدا غافل و از خدا دور می‌کند که این ثروت نعمت و خیر نیست، بلکه شر است.

وی ضمن بیان این‌که خداوند فرموده است که اگر مؤمنین مرا سرزنش نمی‌کردند، من کفار را آن‌قدر در دارایی‌ها غرقه می‌کردم که سقف‌های خانه‌هایشان را از طلا کنند، گفت: چون این ثروتی است که کور می‌کند و ثروت موجود در غرب همین ثروت شر است که آنها را کور و از یاد خدا غافل کرده و آنها را به سمت شهوت‌پرستی و دوری از خدا هدایت کرده و به سرعت آنها در دور شدن از خدا شتاب بخشیده است.

میرمعزی با اشاره به ثروت بی‌برکت اظهار کرد: ما این نوع ثروت را نمی‌خواهیم، بلکه ثروتی که ما می‌خواهیم و خداوند آن را در مقابل ایمان و تقوا نازل می‌کند، آن برکت و خیر کثیر است و مشتمل بر نعمت‌هایی از آسمان و زمین و از نیروهای خود انسان نظیر ذهن و هوش و علم است که خداوند آنها را به گونه‌ای افزایش می‌دهد که خیر هستند و چشمان آدمی را بازتر می‌کند و سرعت برای حرکت به سمت خداوند متعال بیشتر می‌شود.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با اشاره به نتایج شکرگزاری، گفت: شکر سبب فزونی نعمت است که در آیه شریفه «وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ» و آنگاه که پروردگارتان اعلام کرد که اگر واقعا سپاسگزاری کنید [نعمت] شما را افزون خواهیم کرد و اگر ناسپاسی نمایید قطعاً عذاب من سخت‌خواهد بود» (ابراهیم/۷) به آن تصریح شده است.

وی با اشاره به انواع شکر خاطرنشان کرد: شکر لسانی با زبان بیان می‌شود و در کنار آن شکر عملی را داریم و آن عبارت از این است که نعمت را در جای خود و به درستی به کار بگیریم. هر نعمتی که خداوند به ما داده است، اگر در همان راهی که خدا فرموده، مصرف شود، این نعمت افزایش پیدا می‌کند. اگر خداوند به شما نعمتی دهد و شما اسراف کنید، این نعمت یا کم می‌شود یا به نعمت تبدیل می‌شود.

میرمعزی خاطرنشان کرد: این که گفته می‌شود که اگر کسی صدقه بدهد، دارایی‌هایش بیشتر می‌شود یا این که گفته می‌شود دادن خمس، مال را دو چندان می‌کند، به این دلیل است که در این موارد، نعمت در راه درست آن مصرف شده است. اگر مال را به راهی که خدا فرموده، به کار ببریم، شکر عملی کرده‌ایم و خداوند در مقابل این عمل، بر نعمت‌های ما می‌افزاید.

وی افزود: کسانی که قرۃ الی‌الله، خمس ریال به ریال مال خود را می‌پردازند، به دلیل آثار و نتایجی که از آن دیده‌اند، خمس دادن را ترک نمی‌کنند و برکت یافتن اموال خود را می‌بینند. گاهی انسان سود سرشاری را به دست می‌آورد، اما به سبب بیماری کودک خود باید آن را برای درمان هزینه کند. اموال بدون برکت چنین حالتی پیدا می‌کنند و به طرق پیش‌بینی نشده‌ای مال بی‌برکت از دست می‌رود. در مقابل مال بی‌برکت، کسی هم هست که مقدار اندکی درآمد حلال کسب می‌کند و با همین مقدار اندک، مشکل بسیاری از افراد برطرف و به خواست الهی، کارآمدی آن ثروت بیشتر می‌شود.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با بیان این که عدل سبب افزایش برکات است، ادامه داد: امام علی(ع) فرمودند: «#171؛ بالعدل تضاعف البرکات؛ با اجرای عدالت برکات افزایش می‌یابد». یک بحث جدی در اقتصاد مطرح است و در کشور ما هم مدت‌ها محل نزاع عده‌ای از افراد بوده است. در اقتصاد توسعه‌ای این مسئله مطرح است که آیا رشد مقدم است یا عدالت؟ برخی معتقد هستند که رشد مقدم است و برخی دیگر عدالت را مقدم می‌دانند.

وی افزود: آنان که معتقدند رشد مقدم است، می‌گویند که دولت باید بکوشد تولید ملی افزایش پیدا کند و این که منافع این تولید به چه کسانی می‌رسد، در اولویت‌های بعدی قرار دارد. مسئله اول این است که باید رشد را ایجاد کرد و پس از آن که تولید افزایش پیدا کرد با سیاست‌های مالیاتی پول را از عده خاصی که ثروتمند شده‌اند، بگیریم و با سیاست‌های توزیعی به فقرا بدهیم و این اختلافات را رفع کنیم.

وی ادامه داد: در مقابل این گروه، عده‌ای معتقدند که عدالت مقدم است و اصولاً رشد برای رسیدن به عدالت مورد توجه قرار می‌گیرد و اگر عدالت نباشد، رشدی که واجد برکت است، رخ نمی‌دهد. اگر رشد بدون عدالت صورت گیرد، این رشد خیر نیست و شبیه رشد غربی است که چشم آدمی را در مقابل تعالی کور می‌کند. مقام معظم رهبری در این دعوا بحث عدالت را از زمان ریاست جمهوری تاکنون تأکید کرده‌اند که اولویت نخست ما عدالت است.

عضو هیئت علمی پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی با تأکید بر اهمیت عدالت اقتصادی، خاطرنشان کرد: براساس دیدگاه مقام معظم رهبری ما باید سیاست‌های رشد را چنان تنظیم کنیم که حتی در همان زمان که اجرا می‌شود، عدالت را تضمین کند. ایشان به این دلیل بر این نکته تأکید داشتند که بر اساس سنت الهی و بیانات امیرالمؤمنین(ع)، «#171؛ بالعدل تضاعف البرکات».